

**Mirosław SOŁTYSIAK<sup>1</sup>**

## **POSTRZEGANIE RYZYKA PRZEZ MŁODYCH LUDZI**

Problematyka występowania ryzyka w różnych sferach działalności człowieka stanowi przedmiot zainteresowania ludzi od setek lat. Od końca XIX wieku prowadzone są na ten temat badania naukowe, które pozwoliły na stworzenie wielu teorii. Teorie te zawierają propozycje definicji zjawiska ryzyka dokonywane z punktu widzenia wielu dyscyplin naukowych. Razem z ryzykiem zostało zdefiniowane zjawisko niepewności i wskazano związki występujące pomiędzy tymi zjawiskami. Określając równocześnie, że terminów tych nie można używać zamiennie gdyż dotyczą zjawisk, które chronologicznie następują po sobie. Pierwotnie ryzyko było definiowane jako negatywne odchylenie oczekiwanego wyniku od założonego celu. Z czasem w definicjach ryzyka w określeniu „negatywne odchylenie” zaczęto pomijać słowo „negatywne” twierdząc, że ryzyko stanowi odchylenie od przyjętych założeń, które może być zarówno pozytywne czyli przynieść zysk jak i negatywne czyli przynieść stratę. Ostateczny wynik jaki osiągnie podmiot narażony na występowanie ryzyka uzależniony jest od tego jaki jest poziom znajomości zagadnień związanych z ryzykiem oraz jak postrzegają to zjawisko osoby podejmujące decyzje. Prowadzone na świecie badania dotyczące postrzegania ryzyka pozwalają na stwierdzenie, że postrzeganie zjawisk związanych z występowaniem ryzyka uzależnione jest od wielu zmiennych do których można zaliczyć między innymi płeć, wiek, wykształcenie czy wartości kulturowe środowiska w jakim wychował się decydent. Celem artykułu jest prezentacja wyników badań dotyczących stanu wiedzy na temat zjawisk związanych z ryzykiem oraz postrzegania ryzyka wśród młodych Polaków.

**Słowa kluczowe:** ryzyko, postrzeganie ryzyka, młodzi ludzie.

### **1. WPROWADZENIE**

Termin ryzyko jest wykorzystywany do określenia sytuacji w których decydent nie dysponuje odpowiednią ilością informacji pozwalających mu na podjęcie optymalnych decyzji a jedynie na określenie prawdopodobieństwa wystąpienia określonego rezultatu podjętych przez niego decyzji pochodzi z języka starowłoskiego. Oznacza on „odważyć się” czyli określa pewną postawę jaką może przyjąć człowiek odnośnie zjawisk, których rezultat jest mu nie do końca znany. Postawa ta utożsamiana jest z wolnym wyborem człowieka a nie z biernym oczekiwaniem na to co przyniesie mu los.

Należy zaznaczyć, że ryzyko towarzyszy człowiekowi we wszystkich jego działaniach zarówno w życiu osobistym jak i zawodowym od urodzin aż do śmierci. W zależności od fazy życia, płci, wykształcenia, czy pozycji zawodowej zjawisko to jest inaczej postrzegane. Postępowanie ludzi wobec ryzyka w wielu wypadkach jest zachowaniem automatycznym, na który znaczący wpływ ma środowisko w jakim się oni wychowywali i aktualnie przebywają, obowiązujące w tym środowisku normy zachowań i system wartości. W literaturze przedmiotu można znaleźć stwierdzenia, że osoby pochodzące z różnych kultur inaczej widzą ryzyko, różnią się też sposobem konceptualizacji ryzyka

---

<sup>1</sup> Dr inż. Mirosław Sołtysiak, Zakład Finansów, Bankowości i Rachunkowości, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, e-mail: mirosław@prz.edu.pl

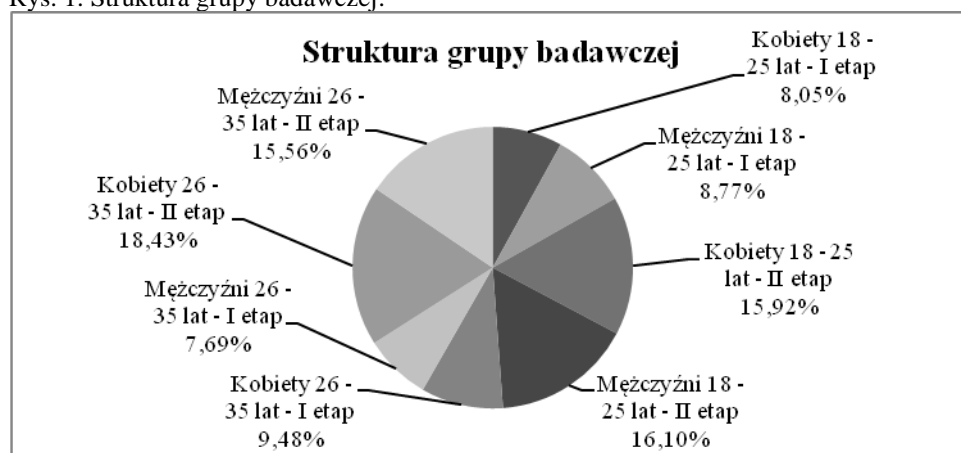
oraz przywiązują wagę do różnych klas zagrożenia<sup>2</sup>. Różnice w postrzeganiu ryzyka można więc zauważyć pomiędzy przedstawicielami różnych ras, narodowości, grup społecznych czy też wśród osób należących do różnych grup wiekowych. Potwierdzeniem tego może być fakt, że w Europie i Ameryce większość definicji tego zjawiska zaliczana była do tzw. nurtu negatywnego gdyż określała ryzyko jako możliwość poniesienia straty lub negatywnego odchylenia od założonych wyników. Nieco inaczej sytuacja przedstawiała się w Chinach gdzie na określenie ryzyka wykorzystywane są dwa znaki, które łącznie można tłumaczyć jako możliwości wynikające z niebezpieczeństwa. Definicja ta wskazuje nie tylko na negatywny aspekt podjęcia ryzyka, ale również na szanse jakie może za sobą nieść nieunikanie ryzyka<sup>3</sup>.

Problematyka właściwego postrzegania ryzyka jest niezwykle istotna zarówno w życiu osobistym jak i w pracy zawodowej. Trzeba bowiem pamiętać, że posiadana wiedza, umiejętności analitycznego myślenia, zdolność do kojarzenia faktów a przede wszystkim skłonność do podejmowania ryzyka wpływa na sukces lub porażkę człowieka.

## 2. CHARAKTERYSTYKA BADAŃ

Przeprowadzone badania ankietowe miały na celu określenie jak respondenci oceniają swój poziom wiedzy na temat ryzyka oraz jak jest ono postrzegane przez młode osoby, które jeszcze nie rozpoczęły pracy zawodowej lub są w początkowym okresie swojego „życia zawodowego” a równocześnie wyrosły i zdobyły wiedzę już po przemianach ustrojowych jakie miały miejsce w 1989 roku w Polsce.

Rys. 1. Struktura grupy badawczej.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Badania ankietowe zostały przeprowadzone w dwóch etapach na grupie 559 respondentów w wieku od 18 do 35 lat. W pierwszym etapie uczestniczyło 190

<sup>2</sup> R. Studencki, *Zachowanie się w sytuacji ryzyka*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2004, s.96

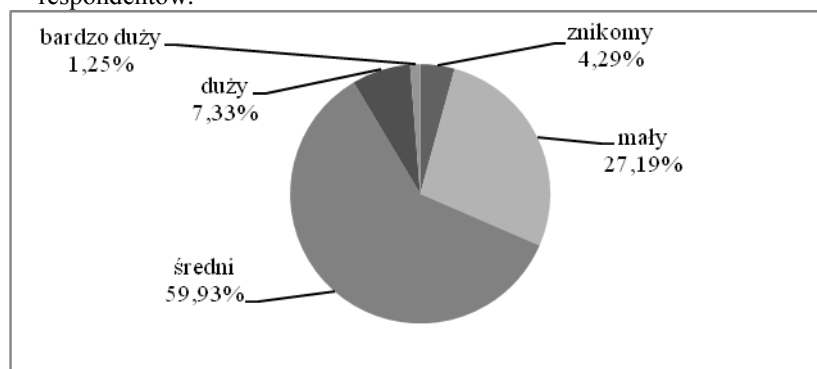
<sup>3</sup> Potwierdzają to m. in. przeprowadzone przez J.X. Fan i J.J. Xiao badania dotyczące awersji do ryzyka, które wykazały, że osoby pochodzące z Azji wykazują większą tolerancję wobec ryzyka niż osoby pochodzące z Europy i USA. Szerzej zobacz J.X. Fan, J.J. Xiao, *Cross-cultural Differences in Risk Tolerance: A Comparison Between Chinese and Americans*. <http://ssrn.com/bstrct=939438>

a w drugim etapie 369 ankietowanych. W grupie badawczej znalazło się 290 kobiet (51,88%) i 269 mężczyzn (49,12%). Respondenci zostali podzieleni na dwie grupy wiekowe – osoby w wieku od 18 do 25 lat i osoby od 26 do 35 lat. W pierwszej grupie badawczej znajdowało się 273 osoby w tym 134 kobiety oraz 139 mężczyzn. W drugiej grupie znajdowało się 286 osób w tym 156 kobiet oraz 130 mężczyzn (rys.1.).

### 3. OCENA POZIOMU WIEDZY ANKIETOWANYCH NA TEMAT ZAGADNIEŃ ZWIĄZANYCH Z RYZYKIEM

Na wstępie badań respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny swojego poziomu znajomości zagadnień związanych z ryzykiem (rys. 2). Udzielone przez ankietowanych odpowiedzi pozwalają stwierdzić, że największą grupę stanowili badani, którzy uznali, że ich poziom wiedzy na temat ryzyka jest średni (ok. 60%). Na kolejnym miejscu znalazła się grupa oceniająca swój poziom wiedzy jako mały (27,19%). Respondenci, którzy ocenili swój poziom wiedzy jako duży lub bardzo duży stanowili łącznie 8,58%, a ci którzy ocenili jako znikomy 4,29%.

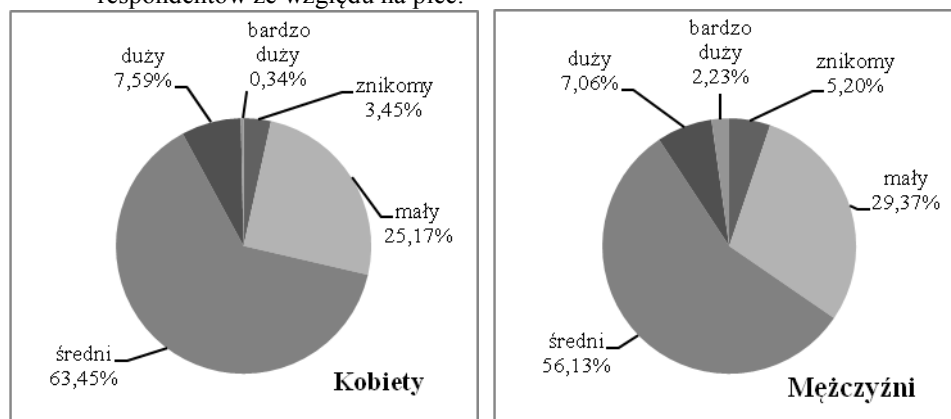
Rys. 2. Poziom znajomości zagadnień związanych z ryzykiem deklarowany przez respondentów.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Analiza odpowiedzi udzielonych w poszczególnych grupach wiekowych pozwala stwierdzić, że osoby starsze oceniają wyżej swój poziom wiedzy na temat zagadnień związanych z ryzykiem. W grupie ankietowanych w wieku od 26 do 35 lat swój poziom wiedzy jako „znikomy” lub „mały” określiło łącznie 29,72%. Dla porównania w grupie ankietowanych w wieku od 18 do 25 lat odpowiedzi te wskazało 33,33% respondentów. Inaczej sytuacja przedstawiała się w przypadku odpowiedzi „średni” którą wybrało 58,39% osób z grupy od 26 do 35 lat i 61,54% osób z grupy od 18 do 25 lat. Natomiast odpowiedzi „duży” i „bardzo duży” w grupie wiekowej od 26 do 35 lat wybrało odpowiednio 10,14% i 1,75%, a w grupie wiekowej od 18 do 25 lat odpowiednio 4,39% i 0,73%.

Rys. 3. Poziom znajomości zagadnień związanych z ryzykiem deklarowany przez respondentów ze względu na płeć.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Analizując udzielone odpowiedzi dotyczące poziomu wiedzy na temat ryzyka uwzględniając płeć ankietowanych można stwierdzić, że uczestniczące w badaniach kobiety oceniają swój poziom wiedzy w tym zakresie wyżej niż mężczyźni. Potwierdzeniem tego jest wybór odpowiedzi „znikomy” i „mały” przez 34,57% mężczyzn i tylko 28,62% kobiet. Z kolei odpowiedź „średni” wybrało 63,45% kobiet i tylko 56,13% mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawiała się w przypadku odpowiedzi „duży”. Wybrało ją 7,59% kobiet i 7,06% mężczyzn. Jedynie w przypadku odpowiedzi „bardzo duży” sytuacja była odmienna wybrało ją 2,23% mężczyzn i tylko 0,34% kobiet (rys. 3).

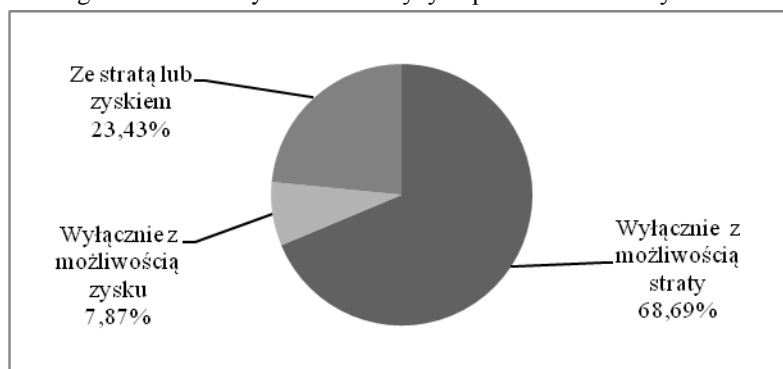
#### 4. POSTRZEGANIE SKUTKÓW RYZYKA PRZEZ MŁODYCH LUDZI

W literaturze przedmiotu można odnaleźć dwa podstawowe podejścia do zdefiniowania ryzyka. Pierwsze podejście definiując ryzyko wiąże je z możliwością poniesienia wyłącznie strat zaliczane jest do tzw. nurtu negatywnej koncepcji ryzyka. Drugie podejście zaliczane do tzw. neutralnej koncepcji ryzyka zakłada możliwość odchylenia uzyskanych wyników od przyjętych na wstępie założeń. Odchylenia te jednak mogą być zarówno ujemne (strata) jak i dodatnie (zysk).

W związku z powyższym ankietowani poproszeni zostali o określenie z czym kojarzą się im ewentualne skutki ryzyka. Do wyboru ankietowanym dano trzy warianty odpowiedzi – „wyłącznie z możliwością straty”, „wyłącznie z możliwością zysku”, „ze stratą lub zyskiem”.

Większość wśród ankietowanych (68,69%) jest zwolennikami nurtu negatywnej koncepcji ryzyka czyli utożsamia możliwe skutki ryzyka wyłącznie z możliwością poniesienia straty. Odpowiedź taką w grupie ankietowanych w wieku od 18 do 25 lat wybrało 71,06% respondentów w tym 71,22% mężczyzn i 70,89% kobiet. Natomiast w grupie wiekowej od 26 do 35 lat odpowiedź tą wskazało 66,43% badanych. Spadek udziału w strukturze tej odpowiedzi wynikał przede wszystkim z odpowiedzi udzielonych przez mężczyzn (tylko 63,1% mężczyzn wskazała na tą odpowiedź).

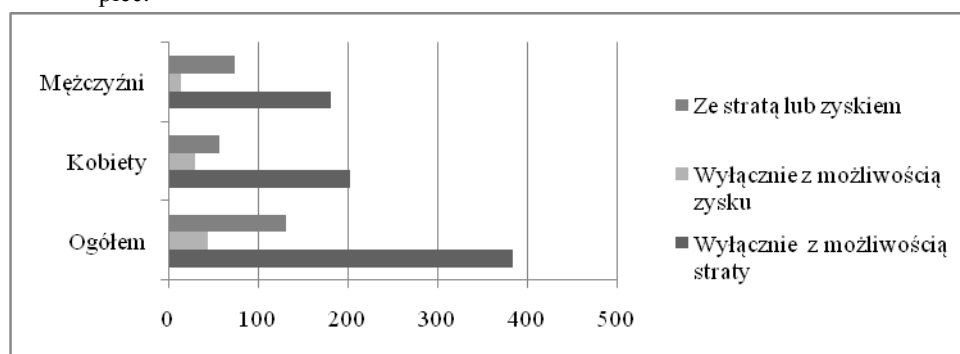
Rys. 4. Postrzeganie ewentualnych skutków ryzyka przez ankietowanych



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Na kolejnym miejscu znaleźli się zwolennicy neutralnej teorii ryzyka, którzy stanowili 23,43% badanych. Odpowiedź ta była wskazywana częściej przez mężczyzn niż kobiety. W pierwszej grupie wiekowej wskazało ją 19,4% kobiet i 23,74% mężczyzn. Natomiast w drugiej grupie wiekowej 19,87% kobiet i aż 31,54% mężczyzn. Pozwala to na stwierdzenie, że o ile w badanej grupie kobiet wiek nie miał wpływu na wybór tej odpowiedzi to wśród mężczyzn wraz z wiekiem wzrasta liczba zwolenników neutralnej teorii ryzyka.

Rys. 5. Postrzeganie ewentualnych skutków ryzyka przez ankietowanych ze względu na płeć.



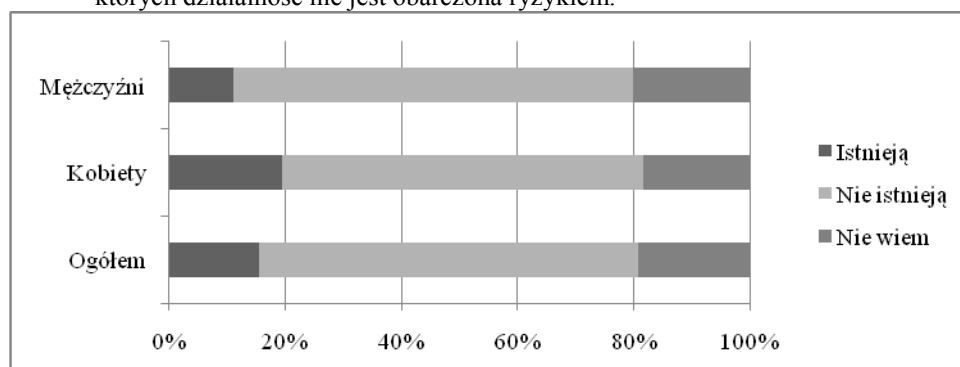
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

W toku badań została również wyłoniona grupa ankietowanych dla których podejmowanie ryzyka związane jest wyłącznie z możliwością osiągnięcia zysku. W analizowanej grupie badawczej osoby, które w tak optymistyczny sposób podchodziły do możliwych skutków ryzyka stanowiły aż 7,87%. Bardziej optymistyczne podejście do skutków ryzyka deklarowały kobiety niż mężczyźni. W pierwszej grupie wiekowej odpowiedź tą wybrało 5,04% mężczyzn i 9,7% kobiet. W drugiej grupie wiekowej sytuacja była podobna. Odpowiedź wskazało 5,38% mężczyzn i 10,9% kobiet.

### 5. MIEJSCE WYSTĘPOWANIA RYZYKA

Zjawisko ryzyka towarzyszy wszystkim działaniom człowieka w trakcie jego życia, nie zależnie od tego czy są one realizowane w sferze gospodarczej czy w życiu prywatnym. Pomijając ten oczywisty fakt respondentom zadano pytanie czy istnieją podmioty lub instytucje, których działalność nie jest obarczona ryzykiem.

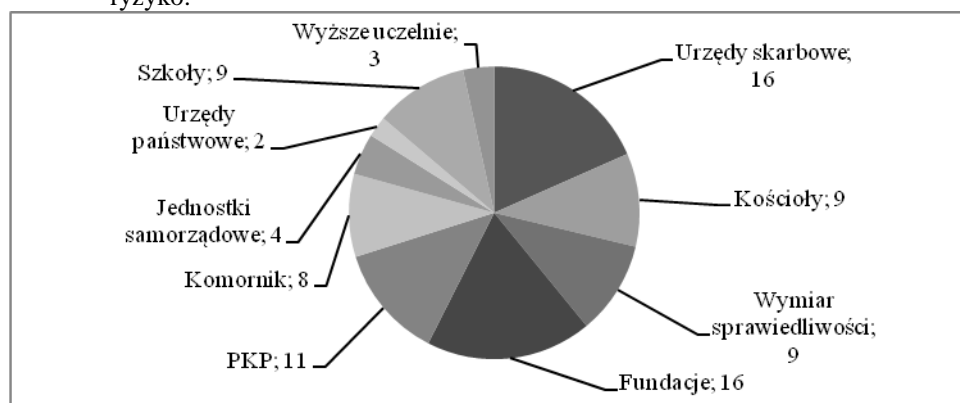
Rys. 6. Struktura odpowiedzi udzielonych na pytanie czy istnieją podmioty lub instytucje, których działalność nie jest obarczona ryzykiem.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Zdaniem 65,3% badanych podmioty takie nie istnieją, 19,14% badanych wybrało odpowiedź „nie wiem” a 15,56% badanych twierdziło, że podmioty takie istnieją (rys. 6). Wśród ankietowanych, którzy wybrali odpowiedź „istnieją” przeważały kobiety. Odpowiedź tą wskazało 19,66% ankietowanych kobiet i tylko 11,15% mężczyzn. Należy również zaznaczyć, że największy odsetek wybierających odpowiedź „istnieją” wynoszący 21,64% wystąpił w grupie kobiet w wieku od 18 do 25 lat.

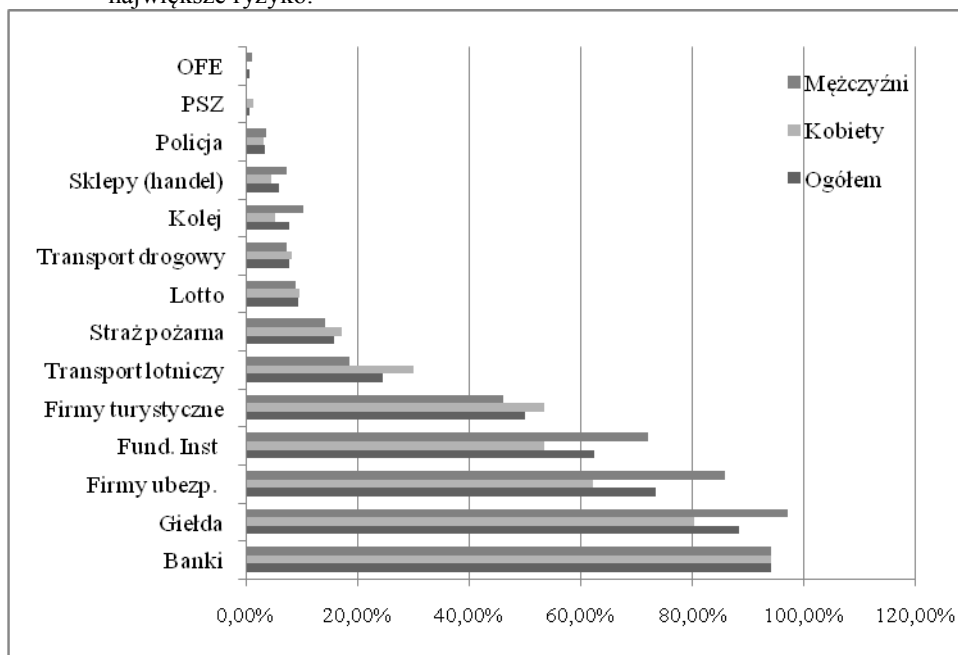
Rys. 7. Podmioty z których działalnością zdaniem ankietowanych nie jest związane ryzyko.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Ankietowani, którzy wybrali odpowiedź „istnieją” zostali poproszeni również o wskazanie instytucji, których działalność ich zdaniem nie jest związana z występowaniem ryzyka (rys. 7). Ankietowani wskazali dziesięć instytucji na pierwszym miejscu umieszczając urzędy skarbowe i fundacje. Na drugim miejscu wymieniali PKP a na trzecim kościoły i wymiar sprawiedliwości.

Rys. 8. Podmioty z których działalnością zdaniem ankietowanych jest związane największe ryzyko.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

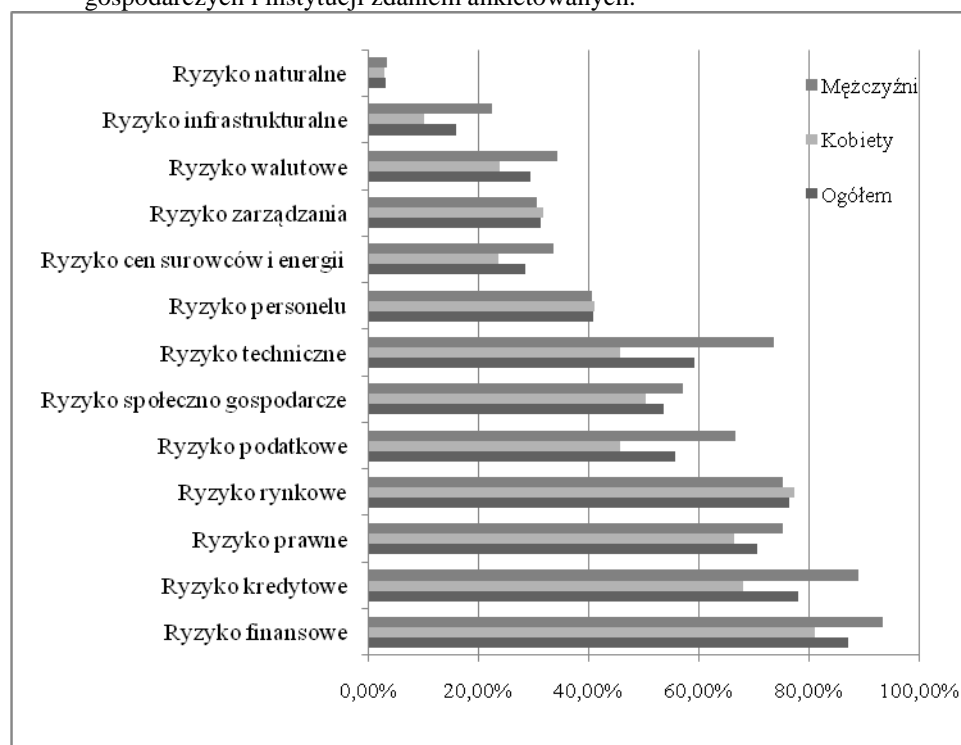
Następnie ankietowani zostali poproszeni o wskazanie pięciu podmiotów gospodarczych lub instytucji z których działalnością ich zdaniem związane jest największe ryzyko. Badani wskazali kilkanaście podmiotów (rys. 8.) należy jednak zaznaczyć, że wśród pierwszych pięciu podmiotów z których działalnością ich zdaniem związane jest największe ryzyko znalazły się niezależnie od płci respondentów i ich wieku te same podmioty. Różnica wystąpiła jedynie w przypadku kolejności tych podmiotów i procentu wskazań. O ile banki zostały wskazane przez ponad 94% kobiet i mężczyzn to już w przypadku innych podmiotów rozbieżności pomiędzy odpowiedziami kobiet i mężczyzn były znaczne. Giełdę papierów wartościowych wskazało 97,03% mężczyzn i tylko 80,34% kobiet, firmy ubezpieczeniowe 85,87% mężczyzn i tylko 62,07% kobiet a fundusze inwestycyjne 72,12% mężczyzn i tylko 53,45% kobiet. Natomiast kobiety częściej niż mężczyźni wskazywały na firmy turystyczne (53,43% ankietowanych kobiet i 46,1% mężczyzn) czy transport lotniczy (wskazało go 30% kobiet i 18,59% mężczyzn).

Analizując strukturę udzielonych odpowiedzi ze względu na przynależność do danej grupy wiekowej stwierdzamy, że zarówno w grupie kobiet jak i mężczyzn procentowy udział wskazań na poszczególne instytucje finansowe wzrastał wraz z wiekiem respondentów.

## 6. RODZAJE RYZYKA W DZIAŁALNOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I INSTYTUCJI

W dalszej części badań ankietowych respondenci zostali poproszeni o wskazanie rodzajów ryzyka, które najczęściej towarzyszą działalności podmiotów gospodarczych i instytucji (Rys. 9). Na pierwszym miejscu ankietowani niezależnie od płci wskazywali ryzyko finansowe (86,94%). Wskazywało je 81,03% kobiet i aż 93,31% mężczyzn. Na drugim miejscu w ogólnej strukturze udzielonych odpowiedzi znalazło się ryzyko kredytowe. Należy zaznaczyć, że w przypadku ryzyka kredytowego wystąpiła duża rozbieżność we wskazaniach pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi. Ryzyko to wskazało w grupie osób do 25 lat tylko 64,83% (w tym 47,76% kobiet i 81,29% mężczyzn), a w grupie osób od 26 do 35 lat aż 90,56% (w tym 85,25% kobiet i 96,92% mężczyzn).

Rys. 9. Najczęściej występujące rodzaje ryzyka, które towarzyszą działalności podmiotów gospodarczych i instytucji zdaniem ankietowanych.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

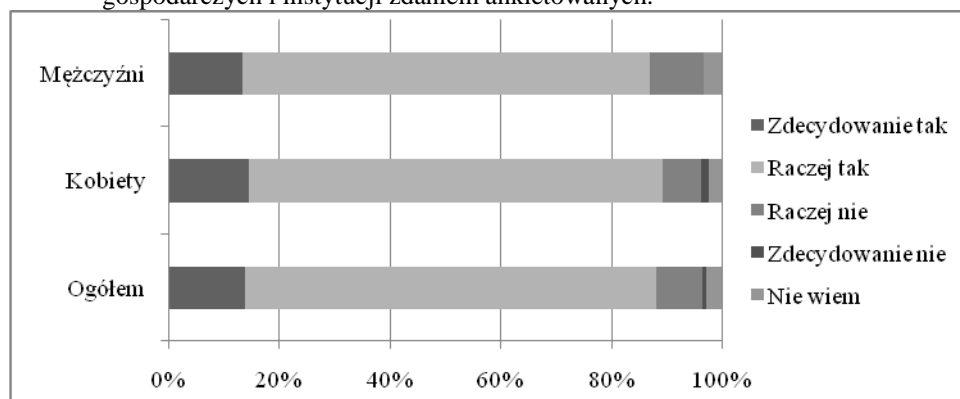


Na kolejnych miejscach były wskazywane ryzyko rynkowe (wskazało go 76,21% respondentów w tym 66,2% kobiet i 75,09% mężczyzn), ryzyko prawne (wskazało go 70,48% respondentów w tym 77,24% kobiet i 75,09% mężczyzn) oraz ryzyko techniczne (wskazało go 59,03% respondentów w tym 45,52% kobiet i 73,6% mężczyzn).

Ponad połowa respondentów wskazała również ryzyko podatkowe (55,63%) oraz ryzyko społeczno – gospodarcze (53,49%). Należy zaznaczyć, że zastanawiającym jest że blisko 35% ankietowanych wskazało równocześnie ryzyko rynkowe i ryzyko społeczno-gospodarcze, które może być utożsamiane z szeroko definiowanym ryzykiem rynkowym.

Trzeba również zaznaczyć, że ankietowani na odległych miejscach wskazali ryzyko personelu i ryzyko zarządzania. Ryzyko personelu zostało wskazane przez 40,79% ankietowanych w tym 41,03% kobiet i 40,52% mężczyzn. Z kolei ryzyko zarządzania zostało wymieniane było tylko przez 31,13% respondentów w tym 31,72% kobiet i 30,48% mężczyzn. Należy zaznaczyć, że w przypadku obu tych rodzajów ryzyka wraz ze wzrostem wieku ankietowanych bez względu na ich płeć nastąpił wzrost procentowego udziału wskazań. W przypadku ryzyka personelu średnio o 9,5% a ryzyka zarządzania o 3,5%.

Rys. 10. Potrzeba stworzenia systemu zarządzania ryzykiem w podmiotach gospodarczych i instytucji zdaniem ankietowanych.



Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Na zakończenie badań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie opinii dotyczącej potrzeby stworzenia w podmiotach gospodarczych i instytucjach funkcjonujących w turbulentnym otoczeniu systemu zarządzania ryzykiem.

Zdecydowana większość respondentów (88,19%) uważa, że posiadanie takiego systemu w podmiotach jest niezbędne do prawidłowego ich działania (Rys. 10). Należy stwierdzić, że opinię taką wyraża więcej kobiet (89,31%) niż mężczyzn (86,99%). Kobiety częściej wybierały zarówno odpowiedź „zdecydowanie tak” jak i odpowiedź „raczej tak”. Natomiast żaden mężczyzna nie wybrał odpowiedzi „zdecydowanie nie”. Trzeba również zaznaczyć, że liczba ankietowanych widzących potrzebę stworzenia systemu zarządzania ryzykiem rosła wraz z wiekiem respondentów.

## 7. PODSUMOWANIE

Postrzeganie ryzyka towarzyszącego działalności człowieka uzależnione jest od wielu zmiennych takich jak na przykład wiek, płeć, wykształcenie czy system wartości w jakich dana osoba została wychowana.

Badania ankietowe przeprowadzone na grupie respondentów w wieku od 18 do 35 lat pozwalają stwierdzić, że ankietowani swój poziom wiedzy na temat zagadnień związanych z ryzykiem oceniają różnie w zależności od ich płci lub wieku. W badanej grupie na wyższym poziomie swoją wiedzę w tym zakresie oceniały kobiety niż mężczyźni. Odsetek kobiet, które wybrały odpowiedzi, że ich poziom wiedzy na temat ryzyka jest co najmniej średni był wyższy o ok. 6% od odsetka mężczyzn. Z kolei w grupach wiekowych – osoby starsze twierdziły, że posiadają wyższy poziom wiedzy w tym zakresie. Wśród kobiet różnica ta wynosiła ponad 5% a wśród mężczyzn ok. 1,4%.

W przypadku postrzegania przez respondentów ewentualnych skutków ryzyka znaczne różnice są zauważalne przede wszystkim w odniesieniu do grup wiekowych mężczyzn. Młodszy respondenci częściej skłaniali się do teorii negatywnej ryzyka a osoby starsze do teorii neutralnej. Natomiast w przypadku kobiet wiek nie miał wpływu na strukturę odpowiedzi. Analiza udzielonych odpowiedzi ze względu na płeć pozwala stwierdzić, znaczne różnice w strukturze odpowiedzi w przypadku respondentów w wieku od 26 do 35 lat. Kobiety częściej wybierały odpowiedź, że ryzyko jest związane z możliwością straty niż mężczyźni (o ponad 6%) a mężczyźni odpowiedź że ryzyko jest związane z możliwością straty lub zysku (o ponad 11%).

Analiza odpowiedzi dotyczących podmiotów narażonych na występowanie ryzyka pozwala stwierdzić, że respondenci niezależnie od płci wybierali instytucje zaliczane do sektora finansowego. Instytucje te częściej były wskazywane przez mężczyzn niż kobiety oraz przez osoby zaliczane do grupy wiekowej 26 – 35 lat niż do grupy wiekowej 19 – 25 lat. Podobnie sytuacja przedstawiała się w przypadku odpowiedzi dotyczącej istnienia instytucji, których działalność nie jest narażona na ryzyko.

Natomiast w przypadku odpowiedzi dotyczących rodzajów ryzyka związanych z funkcjonowaniem podmiotów gospodarczych i instytucji niezależnie od płci respondenci starsi częściej wskazywali na wszystkie wymienione rodzaje ryzyka niż respondenci młodszy. Podobnie sytuacja przedstawiała się w przypadku określenia potrzeby stworzenia w tych podmiotach systemu zarządzania ryzykiem.

Przeprowadzone badania pozwoliły na potwierdzenie hipotez, że postrzeganie ryzyka przez osoby wychowane i wykształcone w Polsce po przemianach ustrojowych jest uzależnione od m. in. od wieku i płci respondentów.

## LITERATURA

- [1] Fan J.X., Xiao J.J., *Cross-cultural Differences in Risk Tolerance: A Comparison Between Chinese and Americans*. <http://ssrn.com/abstract=939438>
- [2] Sołtysiak M., Raport z badań nt. „Ryzyko w działalności jednostek samorządowych w opiniach lokalnych społeczności”. Rzeszów 2014.
- [3] Sołtysiak M., Suraj M: *Perception of risk in local government units by local community*. [w:] *Managing and Modelling of Financial Risks*. - Proceeding 7<sup>th</sup> International Scientific Conference - Ostrava 2014

- [4] Sołtysiak M., Suraj-Sołtysiak M.: *Koncepcje teorii ryzyka*. [w]: A. Kaleta, K. Moszkowicz, L. Woźniak (red. nauk.) PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ: *Wyzwania współczesności*. Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 1116, Wrocław 2006
- [5] Studencki R., *Zachowanie się w sytuacji ryzyka*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2004

#### PERCEPTION OF RISK BY YOUNG PEOPLE

The issue of risk in various spheres of human activity has been of interest to people for hundreds of years. Since the end of the nineteenth century the research was carried out which allowed the creation of many theories. These theories include proposals for the definition of the phenomenon of risk made from the point of view of many scientific disciplines. Together with the risk of occurrence of uncertainty defined and specified links existing between these phenomena. While specifying that these terms are not interchangeable as they concern events that follow each other chronologically. Originally risk was defined as a negative deviation from the expected result of the objective. Over time, definitions of risk in the term "negative deviation" began to omit the word "negative", claiming that the risk of a deviation from the assumptions, which may be either positive or bring profit and negative or yield loss. The final result to be achieved by the entity exposed to a risk of depends on the level of knowledge of risk issues and how they perceive this phenomenon decision makers. Conducted the world's research on risk perception lead to the conclusion that the perception of the phenomena associated with the presence of risk depends on a number of variables which could include among others, sex, age, education and cultural values of the environment in which he grew up decision-maker. The aim of this article is to present the results of research on the condition of knowledge of the phenomena associated with risk and risk perception among young Poles.

**Keywords:** risk, young people.

DOI:10.7862/rz.2016.hss.51

Przesłano do redakcji: grudzień 2014

Przyjęto do druku: wrzesień 2016